

ביום בו פתחו מדינות ערב, בגיבוי ה- גוש הסובייטי, במיתקפה המדינית נגד ישראל אל בעצרת האו"ם, יזמה ישראל מיתקפת נגד. כמו המיתקפה המצרית כך גם המיתקפה הישראלית - שתיהן היו מיועדות למלחמה. עד חורמה, על דעת הקהל הי עולמית.

לצורך המיתקפה התעמולתית הישראלית גוייסו הכלים הכבדים ביותר, החל מראש אגף מודיעין במטה הכללי, האלוף אהרון יריב, שהופעתו הסומבית לציטוט הותרה לראשונה מזה שנים, וכלה במפה מדוייקת של ערך הסילים המצרי החדש בחזית הי תעלה.

אולם במלחמה על דעת הקהל העולמית שנעשתה תחת הסיסמא "אין שיחות בלי הזנת סילים" היתה סכנה אחת: האפשרות שהממשלה תאכזר את דעת-הקהל בישראל ל- ציוק העמדה לטיה אין לחזור לשיחות יארינג.

סעיף תספור. כי היו כמה צדדים מוזרים במערכה זו, שכל אמצעי הניקשורת הי- ממלכתיים והבלתי-רשמיים, גוייסו כדי ל- תמוך בה. בפעם הראשונה מאז נחתם הס- כם הפסקת-האש ומאז החלה ישראל להת- רוע על הפרתו בידי המצרים, נודע לציבור בישראל ולעולם כי ההסכם מכיל סעיף שעד כה לא ידע עליו דבר.

האלוף יריב הציג אותו כסעיף 3 בהסכם, ואומר כי על הצדדים החתומים על הס- כם אסור להכניס לקדם או לבנות סוללות סילים באזור ההקפאה, ואסור להם לבצע שם כל עבודות הכנה לבניית בסיסי טו- ללות סילים.

היה זה סעיף שנתפר כאילו לאחר הי- המרה המצרית את ההסכם והכיל בתוכו את כל ההפרות שהפרו המצרים את הסקת- האש. בפעם הראשונה לא היה עוד ספק שהמצרים הפרו בצורה גסה סעיף מפורש בהסכם, ולא ניצלו - כפי שהניחו רבים - רק חוסר בהירות שלו.

השאלה שהתעוררה מאלה היתה: אם אמנם הפרו המצרים סעיף כה חשוב ו- בסיסי בהסכם, מדוע לא הודיעה ישראל על קיומו של סעיף זה קודם לכן? מדוע שכחה מכוונת התעמולה הישראלית להזכיר עד כה את קיומו של סעיף כזה?

מתי נשלח הנספח? התשובה ל- שאלות מביכות אלה ניתנה דווקא בושיני- גטון, שם אישר דובר משרד-החוץ האמרי- קאי במסיבת עיתונאים את גילויי האלוף יריב על היקף ההפרה של הפסקת-האש על- די הזנת סוללות הסילים. כפי שהתברר באותה מסיבת עיתונאים הרי הסעיף של קיומו התגלה רק השבוע, והכולל איסורים מסורשים על שיפור והזנת עמדות סילים, לא היה כלול בהסכם המקורי של הפסקת- האש, אלא נפטר לצדדים בנספח ששלחה ארצות-הברית, יוזמת ההסכם, מאוחר יר- תר, כאשר היה ברור כבר ללא ספק ש- המצרים הזינו עמדות סילים ועומדים ל- הזיז עמדות נוספות.

קשה לדעת אם המצרים אמנם חתמו על נספח זה במאוחר, או שהנספח לא היה אלא בהזרה אמריקאית, שנשלחה בלחץ ישראל, לסעיפים דרמטיים בהסכם הי- מקורי שלא הניחו עוד מלכתחילה את דעת ישראל.

דבר אחד היה ברור: הסעיף שהוזכר לא נכלל בהסכם המקורי, אחרת לא היו שו- מרים את דבר קיומו כסוד במשך שלושה חודשים כמעט ומגלים אותו יק ערב תום מועד הפסקת-האש. כך אירע שהמיתקפה התעמולתית הישרא- לית נכשלה כמעט עם פתיחתה. היא עור- רה יותר ספקות בקשר לכנותה של ישראל בנושא זה. מאלה שהיו קיימים עד כה.

הקרב על המשך הפסקת האש

איך יוצאים מן הבוץ?

המשימה הראשונה של כל הצדדים היתה, כמובן, לבטל את אופיו האימפני של ה-5 בנובמבר. מצריים הוכיחה כאן גמישות, המראה כי הממ- שלה החדשה בטוחה בכך שהעם המצרי רוצה בי המשך הפסקת-האש.

הצלת הפסקת-האש

החילה עמדה על כך שלא תחדש את הפסקת-האש, אלא אם כן תחזור ישראל מייד לשיחות יארינג. לאחר מכן רמזה שהיא מוכנה להמשיך בהפסקת-האש באופן בלתי-מוצהר, מיום ליום.

דבר זה לא נתקבל על-ידי המעצמות. הן חששו כי במצב כזה, של הפסקת-האש "אוטומטית" בלתי- מוגבלת, עלולים הקרבות להתלקח בכל רגע באופן בלתי-צפוי, מכיוון שאנשי-הצבא משני הצדדים יר- רשו לנצל את ההזדמנות למכת-פתע.

ארבעת שרי-החוק של המעצמות נתכנסו בניו-יורק, והחליטו לר- רוש הפסקת-האש קבועה בזמן. מכיוון שלא יכלו להסכים על פירסום גלוי-ודעת משותף, בגלל עניין הסילים, פורסמה הודעה על-ידי ירי המארה, או תאנטי, על דעת עצמו ובהסכמתם האילמת של ה- שרים.

בעיקבות זה נקטה ממשלת מצריים בטכסיס, המבטא את סיגנונו של ראש-הממשלה החדש. היא יזמה הצעת-החלטה באו"ם הקוראת לחידוש שיחות יארינג תוך חודשים, עם התחייבות לשמור על הפסקת-האש עד אז.

בצורה זו יכלה ממשלת מצריים להסכים לקביעת

הפסקת-האש אמורה להסתיים ביום ה-5 בנובמבר 1970, בחצות.

זה יכול להיות תאריך היסטורי, כמו ה-5 ביוני 1967.

באותו יום עלולה עוצמתו המרוכזת של צה"ל לעמוד מול הי- עוצמה המשולבת של הכוחות המצריים והסובייטיים. באיזור סואץ. אפשר לתאר בפורטרוט את הקרבות שיתחוללו: מטוסים נגד תות- חים, טילים נגד מטוסים, חיילים נגד טילים.

אולם אף אחד אינו מעוניין בהירוש הקרבות. לא הישראלים, לא המצרים, לא האמריקאים, לא הסובייטים. ובכל זאת, עלול הדבר לקרות.

מפני ששני הצדדים העיקריים תקועים בעמדות, שקשה להם לזוז מהן.

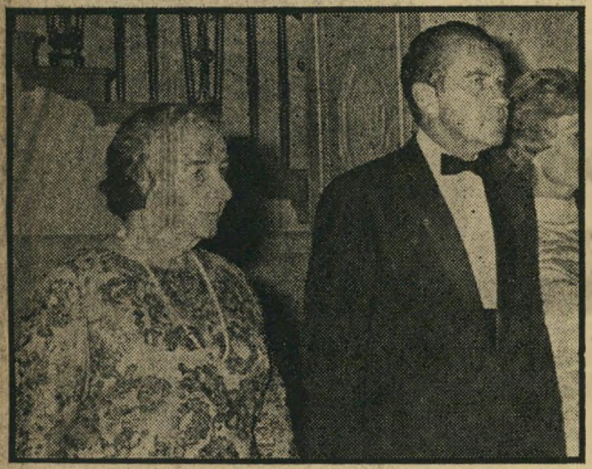
ממשלת ישראל קבעה שלא תחזור בשום פנים לשיחות יארינג, עד אשר יזווג כל הסילים מאיזור ההקפאה כלעומת שבאו. ממשלת מצריים קבעה שלא תחדש את הפסקת-האש אם לא תחזור ישראל לשיחות יארינג, והכריזה שלא תחזיר את הסילים. קיפאון מוחלט, למראית עין.

ובגלל קיפאון מילולי זה עלולים בני-אדם למות במלחמה שאף אחד מן הצדדים אינו רוצה בה.

הקו של סאדאת

מה הרוצים המצרים?

כבואה לאמריקה אמרה גולדה מאיר שאינה מכירה את אנאחר אל-סאדאת, ואינה יודעת לאן מועדות פניו. (מנימת דבריה אפשר היה להבין שכונתה היתה לומר: נאצר)

ניכפון וגולדה (בבית הלבן)

מועד חדש להפסקת-האש, מבלי שהדבר ייראה כי נסיגה מעמדתה הקודמת. (מדוע חודשים, ולא שלושה חודשים? כנראה כדי להפגין אי- תלות ולמנוע את הרושם שמצריים נכנעת לתכתיב המעצמות.)

גולדה דופקת את דיין

אם קבלת החלטה כזאת, יחזור הגלגל לממשלת ישראל. זו נמצאת במצב כמעט אבסורדי.

בשעתו לא רצה רוב הממשלה לפרוש משיחות-יארינג בגלל הזנת הסילים. היה זה משה דיין שכפה החלטה זו על הממשלה, במיבצע-יחיד, תוך איום מפורש בפרישה מן הממשלה.

כיום נראה שגולדה מאיר אימצה לעצמה עמדה זו, והיא נוקשה יותר מדיין עצמו.

דיין רמו שהוא מוכן לפשרה, למשל בצורת חתימת הסכם חדש, שיקה בחשבון את המצב הנוכחי של הסילים.

אולם הפעם, אולי כדי להתנקם בדיין, הפכה גולדה את הקערה על פיה, רדתה בהחלט את הצעת דיין, ותובעת את סילוק הסילים כתנאי להשתתפות כי שיחות-יארינג.

גולדה יודעת, כמובן, שלכך אין שום סיכוי שהוא. איך יוצאים מזה?

האמריקאים פתחו פתח של נסיגה לישראל, בפרסמם הכבוע רשר מה של כלינגסוק שיסופקו לישראל. כך תוכל ממשלת ישראל לטעון כי המאונ הצבאי הוחזר על כנו, ולחזור לשיחות.

השבוע הופעל באמריקה לחץ כבד על גולדה בכיוון זה.

אולם לגולדה קשה לזוז, אחרי שהתחייבה לעמדה נוקשה בצורה דרמטימטית, מבלי להשאיר לעצמה את הדלת האחורית הקטנה ביותר פתוחה לנסיגה.

איך לצאת מן הבוץ?

ל זה היה צריך להראיג מאד את האורח הישראלי. אולם הוא עקב אחרי כל המישחק באדישות. הוא אמר לעצמו: "דעת-הקהל בישראל רוצה כולה בהמשך הספ- קת-האש. אם גם המצרים, האמריקאים והסובייטים רוצים בכך, בחדאי ימצאו איוושהי דרך לצאת מן הבוץ."

קוסיגין וסאדאת (בהלוויית נאצר)

היה גרוע, או מה אפשר כבר לצפות מירושיו?

אולם למעשה מצטרפים מעשייה של הממשלה הי- חדשה לתמונה ברורה למדי, המגלה את כוונותיה. בין השאר:

● אל-סאדאת חזר על נכונות ממשלתו, בעיקבות החלטת עבד אל-נאצר, להכיר בקיומה של מדינת ישראל ולתת מעבר לספינותיה בסואץ, תמורת נסיגה מן השטחים המוחזקים.

● המינוי החשוב ביותר מטעם הנשיא החדש הוא מינויו של מתמוד פאוזי כראש-הממשלה. פאוזי הוא אורח ודיפלומט מיקצועי. שכל התמחותו היא בשטח מדיניות-החוץ. פירוש הדבר הוא שהממ- שלה החדשה תשים את הדגש על פעילות דיפלומטית להשגת הסדר.

אילו התכוננה לחידוש המלחמה, בוודאי היה תפי קיד ראשי-הממשלה נמסר לאדם צבאי יותר.

● ברית-המועצות הבהירה שהיא רוצה בהמשך ההליכה לקראת שלום, והיא מפעילה על מצריים, מאז מותו של עבד-אל-נאצר, לחץ צורך, גלוי וחשאי כאחד, בכיוון זה.

● הדין בעצרת האו"ם, שנתקבל במורת-רוח קיצונית בישראל, נועד אף הוא לקבל החלטה הקוראת לחידוש המשא-והמתן על סמך החלטת מועצת-הביטחון - ובכך יתן אסמכתא לממשלת קאהיר